

בהורא

אור העבודה
הפנימית בדרך
הבעש"ט הק

יו"ל ע"י ממלכת "אש החסידות" העולמית

גליין צח - פרשת במדבר תשפ"ב

הוקם לעיני הגה"צ רבי משה בן רבי יוסף זצ"ל אב"ד מורדא

נושאי השבוע ב"נהורא"

"מעמד מתן תורה"

שואלין ודורשין בחסידות: מה היה שם במתן תורה שהזוהרה התורה כ"כ שלא לשכחו

סדר ההשתלשלות

אש העבודה: עולם התורה ועולם התיקון
בחי עבודת ה' (א)

לפניו נעבוד ביראה

חג רבנן מעשה: הסוס והעגלה שנפלו דווקא בדרך מישור ומה שלמדו מזה הצדיקים

הלא את עתידה להיות ה'מלכה' של מלך העולם. הלא את - נערה גלמודה, פשוטה ועלובה - נבחרה להינשא אל המלך האדיר והעצום, וכי זאת שמחתך וצהלתך עכשיו על טבעת הקידושין שתיפול לחלקך? איך לא תחשבי על החתן הגדול והמהולל?

לחשוב גם על החתן

'תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב' (דברים לג, ד), ודרשו חז"ל (ברכות נז). 'אל תקרי מורשה אלא מאורסה'.

כנסת ישראל היא כלה קרואה בנעימה, תואר כלה מאוד נתעלה. לפני שבועות ספורים היו משוקעים במ"ט שערי טונאמה בערות הארץ, ערום ועריה, והנה הקב"ה מקדש אותם אליו - 'ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש' (שמות יט, ו).

ה'טבעת' היא התורה הקדושה, שהשתעשע עמה הקב"ה אלפיים שנה קודם שנברא העולם, 'ואהיה אצלו אמון, ואהיה שעשועים יום יום' (משלי ח, ל). הקב"ה הוציא את הדבר החביב ביותר מאוצר בית גנזיו - היא התורה הקדושה - ובהם הוא מקדש את ישראל.

כעת, ימים מספר לפני שניגשים אל הר סיני להתקדש ולהינשא לבורא העולמים, צריך להכין עצמינו לקבל את טבעת הקידושין, אבל עיקר תשוקתנו היא "מי הולך למסור לנו את הטבעת היקרה הזאת". ע"י הטבעת אנו מתאחדים ומתקדשים אל המלך הגדול, ואם זכה - נעשית לו התורה סם חיים - להתדבק על ידה באלקים חיים. אבל החושב על הטבעת בלבד ומנתק עצמו מנותן הטבעת, מפריד עצמו ממקור החיים ועלול להפוך לו לסמא דמותא ח"ו.

אלא שאנו - יהודים פשוטים - רואים לפנינו רק את הטבעת המקודשת, ואילו החתן המרומם נשגב מאיתנו כי לא יראהו האדם וחי. ועל כן יש לנו לאחוז בטבעת בכל כוחינו, לעמול ולהתייגע בתורה ולהרבות ידיעותיה, מתוך אמונה שהקב"ה עומד כביכול ומוסר לנו את הטבעת, ובכך אנו מתקדשים אליו ומתדבקים בו.

ועל כן עיקר העבודה בימים הללו היא להפריד עצמינו מכל תשוקה להבלי העולם, ולדבק עצמינו בעסק התורה ובאורחותיה, כאשר הכוונה בכל זה היא להתדבק בנותן התורה, לכיין לכל הפחות קודם הלימוד 'הנני הולך להתדבק בהקב"ה על ידי התורה, ולמצוא זמן לבנות את הקשר החי עם אבינו שבשמים, להתענג על ה' לדבקה בו, לאהבה וליראה, להכין את קומת הרגש ואת הקירבה הפנימית עם המלך הקדוש. לחשוב מעט על 'החתן' העליון.

הרחבת הענין ומראי מקומות ב"אש המועדים" - שבועות

ה'נישואין' מתבטאים בדבר אחד: קשר פנימי של חיבה, ורצון של שני הצדדים להתאחד למהות אחת. כך גם הנישואין של בני ישראל שהשם בחר אותנו לעמו ונחלתו, וקרא אותנו בכל כינויי חיבה "אחותי, רעייתי, יונתי, תמתי" כזכור במגילת 'שיר השירים' אשר כולה מיוסדת על הקשר העצום הזה של ישראל עם הקב"ה, שהוא קשר של הנשמה המרגישה את עצמה מאוחדת עם השי"ת.

בעוד האירוסין מתבטא באיסורין ובהתחייבות שחל בין הצדדים, אבל נישואין הוא קשר עצמי שלמעלה מהגדרות, מדובר כאן בקשר פנימי שאי אפשר להגדיר אותו, כי הוא מעבר לקשר של 'אדון ועבד' המסתכם בקיום ההתחייבות שביניהם, וגם מעבר לקשר של 'אב ובן' המתבטא בקשר משפחה, אלא הוא קשר של 'דוד ורעה', ללא מילים וללא הגדרות, וכפי שהורגש בבית המקדש, ובמיוחד בקדוש הקדשים, שם התבטא הקשר של הקב"ה עם ישראל בשני הכרובים.

בחג השבועות אנו לא חוגגים את נתינת התורה שהיתה לפני אלפי שנה, אלא בכל שנה מתעצם הקשר הזה בהתחדשות, כאילו אנו מקבלים כעת ממש את התורה, וכל עם ישראל מתחברים לקשר הרגשי העמוק הזה עם השי"ת.

התורה - טבעת הקידושין

למה הדבר דומה, למלך אדיר ונישא, המושל בכיפה ומושל על העולם כולו, אין חכם כחכמתו ואין גיבור כגבורתו, ובחר לו נערה גלמודה, שפחה עלובה, לו לאשה. וכאשר התפלאו שריו ויועציו על הדבר התמוה הזה, נענה להם כי אשה אינה נבחרת לפי כשרונות ומעלות, אלא לפי נטיית הלב ומציאת חן, והיא שמצאה חן בעיניו.

והמלך רצה להעניק אל הכלה טבעת קידושין שאין כדוגמתה, על כן הוציא מאוצרותיו תכשיטים רבים וכלי כסף, ועוד אבנים טובות ומרגליות וככרי זהב מבית גנזיו, ומכר אותם בסכום עתק ועצום, ויצק מהם זהב טהור ומזוקק שבעתיים, וממנו יצר את הטבעת היקרה ביותר בעולם, אשר גרגיר אחד זעיר מתוך הטבעת, ניתן להמירו לסכום עצום שאפשר לקנות בו מדינות שלימות ועצומות, כל שכן טבעת שלימה שאין מספר וערך כלל לגודל היוקר והפאר ואי אפשר לפרט רוב שוויה.

ואותה נערה, ימים ספורים קודם שמחת כלולותה, נשאלת על ידי חברותיה: למה את שמחה, מדוע הינך מרוגשת? ותשובתה בפייה, כי שמחתה וצהלתה היא משום שהולכת לקבל את הטבעת היקרה.

תשובתה מעוררת זעם רב אצל חברותיה, והם גוערות בה: וכי משום כך את שמחה? וכי משום זה צהלתך בפניך?

נהורא מערייא

"הגיע חשוק ונחשק"

ר"ח סיון. הכלה כבר פוסעת אל אולם החתונה, כעת מסתיימים ההכנות ונשאר רק לעורר את הקשר אל החתן העליון

"חג השבועות מתקרב, מה עלי לעשות?"

כולנו שואלים אותה שאלה. כל אחד יודע שימי ספירת העומר ובפרט הימים הללו - מראש חודש סיון עד שבועות - הם ימים גדולים וצריך להתחזק בהם בתיקון המידות - 'לטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה', ועל כן שואל כל אחד 'מה העבודה הזאת בימים אלו, ומה התפקיד בימים ספורים אלו שנשארו עד חג השבועות.

אבל השאלה נתקעת בלי תשובה. כי אין תשובה.

נתאר לעצמינו כלה, שבוע לפני חתונתה, שואלת: מה עלי לעשות?

התשובה לשאלה זו נחלקת לשני חלקים. יש את חלק המעשה, כמו: קניות, הכנות, ארגונים וסידורים. אך לא לשם כך היא פונה אלינו. היא לא מבקשת בימים עמוסים כאלו להוסיף עוד משהו לרשימת המטלות הממתינות עליה, אלא מבקשת שנוכח ונדרוך אותה בחלק הרגש. אמרו לה שהיא צריכה להתכונן ליום הגדול בחייה בהכנה פנימית, והיא שואלת: מה עלי לעשות? היא יודעת שצריך להתרגש בימים אלו, ולא ברור לה מה בדיוק עליה לעשות.

על שאלה כזאת אין תשובה. כל אחד מבין כי חתן השואל שאלות כאלו ימים ספורים לפני יום נישואיו, יש להפנות אותו לייעוץ והדרכה רגשית. מה פירוש "מה עלי לעשות?" מתרגשים! ממתנים ליום הגדול! אין כאן הוראות, זה לא דבר שניתן לקיים באופן חיצוני משום שכן נצטוונו, אלא צריך שזה יגיע מתוך הלב פנימה. ההתרגשות צריכה לבעור מבפנים, לפרוץ החוצה ולהקיף את כל המציאות והמהות.

האירוסין בפסח והנישואין בשבועות

ואת התשובה הזאת ניתן לענות גם בנוגע לשאלה הנשאלת "מה עלי לעשות לקראת שבועות?"

חג השבועות הוא יום נישואין של בני ישראל עם השי"ת. בפסח היה 'האירוסין' ובשבועות מגיע עת ה'נישואין' באמצעות שטר הכתובה שהיא התורה הקדושה שניתנה לנו ביום קדוש זה, וכמו שאמרנו חכמינו (תענית כו:): "יום חתונתו זה מתן תורה".

הרה"ג רבי משה רויטמאן שליט"א
ראש ישיבת 'אגלי טל' וממשפיעי 'אש החסידות'

לפניו נעבוד ביראה

כשעולם כמנהגו נוהג אינו מפחד כלל. והוא הדבר בעבודת ה'. אין היהודי חושש מפני נפילה רוחנית, רק בשעה שנקלע לסכנה רוחנית, כגון שמהלך ברחובות ובשווקים, והיצר מטלטל קשות את נפשו, ואילו כשהוא ניצב בדרך הישר, כגון שקובע ישיבתו בבתי כנסיות ובבתי מדרשות, כסבור הוא שאין לו מה לירא ולפחד מהיצר. ואולם 'אשרי אדם מפחד תמיד ומקשה לבו יפול ברעה' (משלי כה, יד), אשרי אדם שגם כשמצבו הרוחני נראה שמור מן המזיקים, שם עינו ולבו להיות ערני ולשמור על עצמו, כי היצר אורב לו בכל עת ובכל מקום."

"על כך התכוון מורי הקדוש, כאשר בשעת הסכנה אמר לי 'שב', ואילו וכאשר נפלנו - שלא בשעת הסכנה - אמר לי 'ראית?!', כלומר האם התבוננת בעומק הדברים?!"

אכן, על רבו הקדוש הלזה, היה רבי מאיר'ל מעיד ואומר ש"לא שכח רגע אחד מהשי"ת", או בנוסח אחר - "שבכל עת ובכל רגע היה יודע מה למעלה ומה למטה, ואפילו הכי היה ירא לנפשו מאימת יום הדין הבא", ואת זה למד ממנו גם בשעה זו שאירע להם תאונת הדרכים.

אמר הכותב: אולי יש לקשר בין הסיפור לבין הזמן של חג השבועות - בהיות בוקרו, שאז עמד רבי מאיר'ל על כוונת רבו וסיפר את הדברים לפני קהל חסידיו ותלמידיו. הלא זו השעה שבו נאלץ משה רבינו ע"ה, ביום מתן תורה, לעורר את ישראל מתרדמתם ולהביאם בכוח אל הר סיני, כמבואר במדרש רבה (שיר השירים א, יב): "רבי פנחס בשם רבי הושעיא אמר 'עד שהמלך במסיבו' - עד שהמלך מלכי המלכים הקדוש-ברוך-הוא במסיבו ברקיע כבר הקדים, שנאמר (שמות יט, טז) 'ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר' (משל) למלך שגזר ליום פלוני אני נכנס למדינה, וישנו להם בני המדינה כל הלילה, וכשבא המלך ומצאם ישנים העמיד עליהם בקלאנין בוקינס ושופר (כלים המשמיעים קול), והיה השר של אותה מדינה מעוררן ומוציאן לאפנתי (לקראת) של מלך, והיה המלך מהלך לפניהם, עד שהגיע לפלטין שלו. כך הקב"ה הקדים, דכתיב 'ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר', וכתוב (שם, יא) 'כי ביום השלישי ירד ה' לעיני כל העם', ישנו להם ישראל כל אותו הלילה, וכו', בא הקדוש ברוך הוא ומצאן ישנים, התחיל מעמיד עליהם בקלאנין וכו', והיה משה מעורר לישראל ומוציאן לאפנתי של מלך מלכי המלכים הקב"ה, הדא היא דכתיב (שם, יז) 'ויצא משה את העם לקראת האלוקים', והיה הקדוש-ברוך-הוא מהלך לפניהם עד שהגיע להר סיני."

שינה זו בלילה הקדוש הזה שלפני מתן תורה, אולי מסמלת את התחושה הטובה של בואם של בני ישראל ליעד אליו נכספו זה ארבעים ותשע יום, מאז שיצאו ממצרים והתעלו במשך ימי הספירה לצאת ממ"ט שערי טומאה, עד שפסקה זוהמתן - כמבואר בספרי הקודש, וכסבורים היו שיכולים לישון, ונרדמו. את התרדמה הזאת אנו מתקנים בנדידת שינה ועסק התורה בלילה הזה, לשמור על עצמנו בערנות, ודווקא בזמן שהגענו למדרגה העליונה.

דרגל הילולת הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן זי"ע - כ"ט אייר מקורות: תפארת הצדיקים; שיח זקנים; תפארת מרדכי

דרכו על המרכבה, כשאליו מתלווה רבי מאיר'ל, תלמידו המובהק, בעודו אברך צעיר, ויחידו השתעשעו בתורת ה', בנגלה כבנסתר, חוף הרוחות העזות שהצליפו בהם בחזקה.

בצהלה שבזריזות, קיפצו הסוסים על ההרים ודילגו על הגבעות, כביכול הבינו שעליהם לשוב ולשמוח על זכייתם לשמש כנושאי הארון, ולהסיע צדיקי עולם. אלא שבצהלתם כי רבה לא הבחינו בין עקוב למישור, ולא נבהלו מקושי הדרכים המושלגות. גם באותו רגע איום, כשנקלעה העגלה למדרון הר משופע ונורא, המשיכו לקפץ בכל עוז, עד שנדמה כי האופנים עומדים להתהפך, ולהביא על הנוסעים סכנת-נפשות של ממש. נתמלא רבי מאיר'ל אימה ופחד, וביקש לקפוץ על-אתר מן העגלה, אלא שרבי מרדכי רבו עיכב בידו. "שב על מקומך", ציווה עליו, "לא יארע לנו מאומה!"

סמוך לבו בטוח בדבר רבו, נאזר רבי מאיר'ל בגבורה והתיישב על מקומו. במשך הרגעים הבאים המשיכה המרכבה להיטלטל קשות במדרון, עד שחזרה למישור מבטחים. הבטחת הצדיק נתקיימה, הסכנה חלפה ועברה. חזרו הרב ותלמידו להתעמק בדברי חכמה, והמשיכו העגלון וסוסיו לשעוט בין ההרים.

כעבור זמן מה הגיעו שוב למדרון, אלא שהפעם לא היה תלול כל-כך, ובדרך הטבע לא נשקפה סכנה לעגלה ולנוסעיה. המשיך אפוא רבי מאיר להשתקע בתלמודו, ולא נבהל מהטלטלה. אלא שתוך רגועים ספורים אירע הדבר. האופנים נעתקו מן העגלה, היא התהפכה כולה על צידה, והפילה את נוסעיה להתגלגל על השלג הקשה. רק בחמלת ה' עליהם יצאו עם פצעים קלים בלבד.

בעוד הם מנסים להתאושש מן הנפילה ולחבוש את פצעיה, נשא רבי מרדכי את עינו לעבר תלמידו הצעיר, וקרא אליו בקול גדול:

"ראית?!"

"ולא הבנתי את כוונת רבי הקדוש בשאלה זו, עד היום הזה", הפטיר רבי מאיר באותו בוקר של חג השבועות, לאחר שנים רבות. וביאר:

"כעת הבנתי, שאז לימד אותי מורי הקדוש יסוד גדול ביראת שמים. כי בדרך כלל, אין האדם חש מורא מפני הפורענות, כי אם בשעה שהסכנה מרחפת על ראשו, ואילו בשעות הרגילות,

מבעד לחלונות ההיכל נשקפו זהרורי השמש, נמוגו רסיסי לילה. ועם חילופי המשמרות בצבא מרום, החלו גם חסידים ואנשי מעשה, לקום מספסלי בית המדרש, כשפניהם מאירים מזיו השכינה. הן זה עתה סיימו לתקן קישוטי כלה, על ידי עבודת הלילה הקדוש הזה, ליל חג השבועות. וכמו מלאכי מעלה יזדרזו כעת לטבול בכנהר דיגור, ולהתכונן בסילודין לקראת תפילת השחר של חג, יום הכתר, במחיצתו של הצדיק.

לפתע נפתחה הדלת, והכל נעצו בה מבטיהם. הצדיק האלוקי שבצילו באו לקבל את התורה, הרה"ק רבי מאיר מפרעמישלאן, יצא מחדרו, מלוכש כדרכו בקודש כלי אטלס לבנים כשלג. הוא נשא את עינו המאירים אל עבר הקהל שעמד שם בלב ער, ופתח ואמר:

"זה עתה זכיתי לרדת לסוף דעתו של מורי ורבי הקדוש רבי מרדכי מקרעמניץ, ולהבין ולהשכיל את אשר רמז לי בימי צעירותי!"

ואז סיפר להם את ה'עובדא' דלהלן.

ביום של חורף סוער אירע המעשה. שלג כבד כיסה את הררי אוקראינה, וכל הדרכים היו בחזקת סכנה. הרה"ק רבי מרדכי, שנמנה בין צדיקי הדור, ובין חמשת הארזים - בני המגיד הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב, עשה את

התיקון, כי אילו היה רק עולם התיקון בלי עולם התווה מעליו, לא היה עולם התיקון יכול להתקיים כראוי, ורק כאשר 'לפעמים' עולים 'לעולם התווה' ומתנהגים שלא לפי הקוים המתוקנים לפי כללי הנהגת אנוש, יכול 'עולם התיקון' להמשיך להתקיים בכוחות מחודשים ורעננים [על דרך שנהוג כיום ליתן ריוח של 'בין הזמנים', כאשר בימים אלו אין האור מוגבל בכלים, והאדם אינו מצומצם כ"כ לפי סדר הזמנים, ובה נוסף בו תוספת חיות והתחדשות לזמן החדש שיבוא אח"כ].

כיצד מתייחסים אל הגוף

לאחר הבנת נקודה מאירה זו, נוכל לפתור את אחת המבוכות הגדולות ביותר - הניצבות בפני כל אחד שמתחיל בחיי עבודת ה', המתמלא ספיקות ובלבולים ואינו יודע בנפשו כיצד להביט ולהתייחס אל החומר - הגוף - העוה"ז - הגשמיות, וכל מה שנכלל בתחום זה.

האם תפקידי בעולם - הוא לצאת ככל היותר מהגוף, ולהתדבק במידה מוחלטת ברוחניות, או שמא עבודתו לחיות חיי צוותא עם הגוף, לאכול ולשתות לישן ולנוח - עפ"י מצוות ה' ולפי כל פרטי ההלכות הקשורות אליהם.

כל אחד יש לו נטיה טבעית לאחת משתי הצדדים הללו. יש אחד שטבעו נוטה להסתגר ולהתכנס לתוך עצמו, הסביבה מפריעה לו להתרכז ולהתנהג בצורה טבעית, ולכן גם בעבודת ה' אנו מוצאים אותו בתנועה זו של צמצום והתכנסות החושים, כאשר רצונו לחיות עם הנשמה לחוד, ואילו הגוף מפריע לו לנסוק כלפי מעלה.

לעומתו, יש אדם שנולד בטבע הפוך, הוא זקוק לחיי החברה, ורצונו להתפשט ולהשתלב עם הסביבה, אלה מוסיפים לו לאורח חייו, וכאשר יש בדד לא יוכל לזרום כראוי. וכמו כן בעבודת ה', נטייתו היא לעבוד את ה' עם כל מה שנמצא סביבו, לרבות המאכלים והמשקים ושאר הצטרות הגוף.

אנו לא נתייחס לפן הטבעי המוטבע בנפש האדם, אלא בעיקר לדעת חז"ל וצדיקי הדורות המורים לנו את הדרך האמיתית בה ישכון אור ואשר בה יתהלך האדם.

עבודת הסיגופים או עבודה בגשמיות

כל מי שרוצה להתנהג עפ"י התורה - פותח 'שולחן ערוך', ושם נפסק הכל ברור: יש לישון טוב, יש לאכול שלוש פעמים ביום, לנוח, ולדאוג שלא להחליש את הגוף. תורת ה' - לא ניתנה רק להמונ עם, אלא היא ההוראה הברורה הנתונה לכל אחד מישראל, ולפי תבנית זו צריך האדם להתנהג.

אלא שהמעיין מעט בספרי קורות צדיקי הדורות, יווכח שאף אחד לא צמח גדול בישראל מתוך התפטמות בתענוגי העולם הזה, אלא לאחר עבודה גדולה ועצומה של הזדככות והסתגפות. ומה שיותר תמוה - שכל אחד מגדולי ישראל הללו, מזהיר נחרצות בכל מיני אזהרות שאסור להסתגף חס וחלילה, ויש להתנהג בדרך הטבע באופן מוחלט. וכאן ניצבת מבוכה זו במלא עוצמתה.

ברור כי עבודת הסיגופים או כל מה שקשור לכך, אינה התכלית בעבודת ה'. כל אלו נעשים רק כדי ליצור שליטה של הנפש האלוקי על ממלכת הגוף, והם משמשים כ'אמצעי' לתכלית עבודת ה'. שהרי הזיכרון הגדול ביותר לגוף - הוא כאשר האדם מקיים את מצוות ה' יחד עם הגוף, ואז מזדכך הגוף ומתקדש בצורה נעלית ביותר, לא כן כאשר בורח מהגוף שאין בזה תועלת אמיתית לגוף.

לאור זאת יש צורך לעשות סדר בדברים, ולחלק את הנתונים לשתי מערכות: 'עולם התווה' לצד 'עולם התיקון' כמו שיתבאר א"ה בפרקים הבאים.

לצאת לטיול או לארגן מבצעים וכיוצ"ב שבמביאים לכוחות מחודשים. ומצד שני אי אפשר לנהל מוסד כאשר מבזבזים כספים, וצריך לשמור על כל פרוטה שנכנסת ויוצאת.

תארו לעצמכם אילו נותנים לאחד מהם להנהיג את המוסד, לא עוברים ימים רבים והמוסד פושט את הרגל, או משום שבזבזו את כל הכספים על מבצעים מזדמנים למיניהם, או משום שלא שחררו פרוטה בודדת עבור התחדשות הכוחות.

שני אנשים אלו, אינם צודקים בגישתם הקיצונית. לראשון, שהולך עד קצה האחרון בקו 'החסד' שנטייתו לתת ולהתפשט ללא חשבון, ורואה רק את חשיבות המבצעים לגד עיניו, ייאמר כי המבצעים אכן חשובים עד מאוד, אך בקופת המוסד מותר להשאר כסף לצרכים אחרים, וכמו"כ התנהלות המוסד צריכה להתקיים באופן מסודר וקבוע, וכיון שכל פעילות חורגת גורמת לשינוי והפרעה, אין מקום במוסד זה לטיולים ופרסים מדי יום.

לשני, שדוגל בקו 'הגבורה' שמצמצם עצמו לגמרי, ורק טובת התקציב עומדת נגד עיניו, ייאמר כי אכן יש לחסוך ולצמצם את ההוצאות, אך אי אפשר לחסוך לגמרי ויש צורך לשחרר כספים עבור ההוצאות הנדרשות.

כדי לנהל את המוסד, יש לבחור אדם שלישי, קו 'התפארת' הממוצע שביניהם - הוא רואה את שני הצדדים, את חשיבות המבצעים, ומנגד את התקציב הכללי שבמוסד, ומכריע ביניהם באופן מאוזן ומדוד. לא פזרן ולא חסכן מדי.

במילים אחרות, יש כאן שלושה אנשים: האחד נקרא 'אור' שטבעו להתפשט ולהאיר לכל הצדדים. השני נקרא 'כלי' שטבעו להגביל את האור. ואילו השלישי יודע למזג ולשלב את האור בתוך הכלי.

נחיצות 'עולם התווה' עבור 'עולם התיקון'

משל זה ממחיש לנו כיצד האנשים שמתעקשים לעמוד על דעתם ורצונם, ואינם רואים שיש צד נוסף ויש דעה נוספת, מביאים את המוסד לידי הפסד, וצריך שיהא קו שלישי המכריע ביניהם.

ובכל זאת, כאשר מנהל המוסד, שמתנהג במידת ה'תפארת', רוצה מפעם לפעם להכניס 'פרישקייט' והתחדשות בתוך המוסד, יש צורך להשתמש לפעמים באותו פזרן, הדוגל בקיצוניות בקו ימין.

כאשר המנהל רואה כי המוסד שקוע בתרדימה וצריך להפעיל חיות מחודשת בתוך המוסד, הוא מזמין אליו את אותו פזרן קיצוני, שמלהיב ומשכנע אותו על גודל הענין להעניק מתנות לילדים ולצאת עמהם למקומות רחוקים ורעננים, וכך יוצא לאור 'הטיול הגדול' שעולותו מסתכמת בסכום רב משמעות.

והיה כי ישאל השואל, איך מסוגל המנהל להתנהג בהנהגה כזאת ולהוציא סכום כביר לצורך הטיול, הרי המאזן השנתי אינו מאפשר את התענוג הזה, הוא מכניס את המוסד לחובות, ומלבד זה יגרם הטיול הזה לבלבול הסדרים במשך כמה ימים לפניו ולאחריו, ונמצא שמביא חורבן ובלבול במוסד, במקום להביא לתיקון ולסידור.

אך כאמור, לפעמים יש לנטות לקיצוניות, להשתמש במערכת של 'עולם התווה' שמפריעה לסדר היום וגורמת לחורבן ובלבול, וזאת - כדי שאח"כ יתנהלו החיים השגרתיים - 'עולם התיקון' - באופן פעיל יותר.

ונקודת הדבר היא, שלפעמים אכן מתנהגים באופן קיצוני - 'עולם התווה' 'עלמא דחרובא' - שאינו מתיישב על הדעת ואינו לפי כללי 'עולם התיקון', אבל כל זה הוא לצורך 'עולם

ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדם לפני מלך לבני ישראל (בראשית לו, לא).

סודות רבים נעוצים בפסוקים אלו, העוסקים בשבעת המלכים שמלכו בארץ אדם אשר ככולם נזכר 'מיתה' מלבד המלך השמיני שלא נזכר בו 'מיתה', ובספרי הקבלה הם נודעים בכינוי 'שבירת הכלים' או 'מיתת המלכים', שהתרחש בעולם התווה' קודם שנברא העולם, עד שנתקנו בעולם התיקון'.

מושגים אלו נראים כעניינים גבוהים שאינם שייכים לכל אחד, אך בספרי החסידות הורידו אותם לשפת המעשה, כי המהלך הזה מתרחש אצל כל אחד מישראל שהוא 'עולם קטן', ויש אצלו מצב של 'עולם התווה' לפני 'עולם התיקון'.

צדיקי החסידות מגלים לנו את תנועת הנפש הפועלת באופן של 'תווה ותיקון', ומלמדים אותנו כיצד אפשר להביא לאיזון הנפש באופן של שלושה קוים, ימין שמאל ואמצע.

'תווה ותיקון'

מאורי החסידות משתמשים רבות במושגים של 'עולם התווה ועולם התיקון' בעניני עבודת השי"ת, בהסתמך על מאמר חז"ל (ב"ר ג, ז) 'מלמד שהיה הקב"ה בורא עולמות ומחריבו, שמתחילה עלה לפניו לברוא את העולם במידת הדין וראה שאין העולם מתקיים שיתף עמה מידת הרחמים'.

תחילה היו עולמות שנחרבו, המכונים 'עולם התווה' שלא ניתן להתקיים בהם משום שהלכו באופן קיצוני ב'מידת הדין' בלי להתחשב במצב הקיים. וכאשר ראה הבורא ית' שבאופן זה אין קיום לעולם, ברא את העולמות הנקראים 'עולם התיקון' שיכולים להתקיים בשיתוף 'מידת הרחמים'.

נשאלת השאלה, מדוע איפוא התקין השי"ת תחילה את 'עולם התווה', בשעה שידע שאינם יכולים להתקיים, הלא היה צריך לברוא רק את 'עולם התיקון' בלבד. ועל כרחך צריך לומר כי תפקיד מסויים יש לעולם התווה אשר לכך נברא, ונמצא לפי"ז כי העולם נצרך שיקדם אליו 'עולם התווה' לפני 'עולם התיקון', כי שניהם כרוכים יחדיו, אי אפשר לזה בלא זה.

את סוד התווה והתיקון גילה רשב"י בספר הזוהר, שבתחילה היו העולמות עומדים על קו אחד - ולכן נשברו. מה עשה המאציל, תיקן שלושה קוים שעל ידם מתקיים העולם. ע"כ.

נמצאנו למדים כי עולם התווה עניינו 'קו אחד', לעומת עולם התיקון שיש בו 'שלושה קוים'. וכמו שיבואר להלן כי 'עולם התווה' רואה לפניו רק קו אחד, או ימין לגמרי, או שמאל לגמרי. בצורה כזאת אין קיום לעולם. רק כאשר רואים את כל התמונה, ימין ושמאל, ומכריעים ביניהם בקו אמצעי - זהו 'עולם התיקון' שבו יכול העולם להתקיים.

שתי מערכות אלו, נוגעות גם לחיי היום-יום, ונשתדל לבאר שלושה מבטים שונים, כיצד לחיות עמהם בחיי המעשה, כפי המבואר בספרי החסידות.

עולם התיקון - התנהלות בדרך קוים

כל דבר שבעולם מתנהל לפי ג' קוים - ימין שמאל ואמצע.

ולמשל: ב'תלמוד תורה' ישנם כמה אנשי צוות. יש את הפזרן שסובר שצריך להוציא סכומים גדולים עבור מבצעים ופרסים לילדים וכיוצ"ב. מצידו שיהיה כל יום טיולים ומתנות, פרסים והגרלות. כנגדו יש את החסכן שאינו משחרר כלום, אפילו לדברים הכרחיים, ושומר את הכסף למקרים חיוניים בלבד.

יש כאן שני אנשים צודקים. מצד אחד אי אפשר לנהל מוסד ללא שום 'פרישקייט' והתרענונות, חייבים מדי פעם

